

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عهد
حضرت	ملا سید محمد	.	مشهد	خراسان	محمد شاه والی هند
حسن	مولانا حسن	.	کاشان	عراق عجم	
حسن	سید شرف الدین حسن	۵۶۵	غزنی	خراسان	براهم شاه والی غزنی
حسن	خواجہ نجم الدین حسن	۵۳۱	دہلی	ہندستان	علاء الدین خلجی و تغلق شاه والی ہند
حسن	ملا حسن متکلم	.	نیشاپور	خراسان	ملک معز الدین کرت والی ہرات
حسن	حسن علی	.	صفهان	عراق عجم	شاه سلیمان صفوی والی ایران

۱۱ ملا سید محمد شاعر مشہور و از سادات موسویہ مشہد مقدس بود، پدرش میرزا صدق بہند
 آمن تولد سید مذکور در آن بلاد اتفاق افتاد، در صغیرن بہرہای پدر خود بوطن معاودت نمود، در فن
 سخنوری از میرزا امجدی عالی مشہدی تربیت یافتہ، داغستانی گوید اگرچہ شعرا و کترست اما غنود
 و سلاست بسیار دارد ۱۲

۱۲ سید شرف الدین حسن ابن ناصر علوی از اہل سلوک زہد و صلاح بود، محمد عوفی گوید
 " روزی و غطامی گفت ہفتاد ہزار کس در پای ممبراد حاضر بودند می گریستند، در مدح براہم شاه
 غزنوی قصائد غزا دارد ۱۳

۱۳ خواجہ نجم الدین حسین از مریدان قدوۃ السالکین حضرت خواجہ نظام الدین اولیادہلوی است
 قدس سرہ، فضائل و کمالاتش از غایت شہرت محتاج بیان نیست، صاحبانہ عامرہ فالتش در ۳۳۵۰ نوشتہ ۱۴
 ۱۴ ملا حسن مشہور بہ متکلم از ندیمان سلطان غیاث الدین کرت و معاصر مظفر سہروی است ۱۵
 ۱۵ حسن علی، از اجلہ اصفہان است، ۱۶

مخلص	نام	سند و فائز	وطن	ملک	عهد
حسن علی	حسن علی	.	شوستر	فارس	.
حسن حسن	قاضی حسن	.	قزوین	عراق عجم	جلال الدین اکبر والی هند
حسن حسن	میرزا حسن خان	.	مشهد	"	شاه سلیمان صفوی والی ایران
حسن حسن	آقا حسن خان شاملو	سنة ۱۱۱۰	هرات	خراسان	عباس شاه ماضی والی ایران
حسن حسن	حسن علی	.	یزد	عراق عجم	جلال الدین اکبر والی هند
حسن حسن	تاج الدین حسن	.	رے	"	شاه طهماسب ماضی والی ایران
حسین	میر حسین معانی	سنة ۱۱۱۰	هرات	خراسان	سلطان حسین میرزا والی خراسان
حسین	حسین خلف باقر	.	صفهان	عراق عجم	.

۱۲ له ملا حسن علی، خلف ملا عبداللہ شوستری است در فضل و کمال هر دو مشهور زمانند

۱۳ له قاضی حسن، کمال فضائل معروف بود، در خدمت اکبر شاه بمراتب عالیہ رسیدہ، مدتها

صوبہ داری گجرات نمود ۱۲

۱۴ له میرزا حسن خان در ادامل حال در زمان شاه سلیمان صفوی بہمات دیوانی مشغول بود،

آخر در مشهد مقدس بعبادت پرداختہ در گذشت ۱۲

۱۵ له آقا حسن خان شاملو، ولد حسین خان بعد از پدید حکومت ہرات سرفراز گردید، میرزا ملک شترقی

و میرزا فیضی ہرودی و ملا ادجی از مصاحبان وی بودہ، دیوانش قریب بہ ہزار بیت بہت ۱۲

۱۶ له حسن علی، بہندان، باز با ایران رفت، خوش صحبت بود ۱۲

۱۷ له تاج الدین حسن شاگہ مولانا میرزا جان شیرازی است ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عبد
حسین	خواجه حسین	۹۴۹	مرو	خراسان	جلال الدین اکبر شاه الی هند
حسین	آقا حسین	۱۰۰۰	خوانسار	عراق عجم	شاه سلیمان صفوی والی ایران
حسین	تاج الدین حسین	.	اصفهان	"	.
حسینی	سلطان حسین میرزا	۹۱۱	هرات	خراسان	.
حسینی	میر حسین سادات	۹۱۸	"	"	هلاکو خان والی خراسان
حسین	مولانا حسین	.	اردبیل	.	شاه طهماسب صفوی والی ایران

۱۰ خواجه حسین، حکم اکبر شاه ترجمه سنگاسن شیخی در نظم نموده ۱۲

۱۱ آقا حسین، اعلم علمای زمان بود، تلمیذ خلیفه سلطان است، تصانیف عالیه دارد.

اکثر علمای ایران شاگرد اویند ۱۲

۱۳ امیر تاج الدین، از اکابر اصفهان است، بزرگ و صلاح و تقوی گذشته شین بوده ۱۲

۱۴ سلطان حسین میرزا، ابن منصور میرزا ابن باقر ابن عمر شیخ مرزا ابن امیر تیمور

صاحبقران است، در ۸۴۳ هجرت نشست، کتاب مجالس العشاق از تصنیفات است دیوان هم

در ترکی و فارسی دارد، اشعارش در کمال غنویت و چاشنی است ۱۲

۱۵ میر حسین، قدوه ارباب دین صاحب کلمات است، تصنیفات عالیه از وی یادگار مانده

غزله از شیخ شهاب الدین سهروردی قدس سره گرفته، شیخ عراقی و شیخ اوحدی هم صحبت بوده،

کنز الرموز، و زاد المسافرین، و نزهة الارواح، و موالات گلشن از از جمله تصانیف او مشهور است

در هرات فوت شد ۱۲

تخلص	نام	سند و مقام	وطن	ملک	عمد
حشری	ملاحشری	.	تبریز	عراق عجم	شاه عباس ماضی الی ایران
حشمت علی	امام قلی	سنة ۱۲۰۰ م	صفهان	"	محمد شاه والی هند
حشمت علی	میرحشمت علی	سنة ۱۱۶۴ م	دهلی	هندوستان	"
حضوری	میر عزیز الله	سنة ۱۱۸۰ م	قم	عراق عجم	شاه طهماسب صفوی والی ایران
حفیظ	میرحفیظ الله	سنة ۱۱۶۰ م	صفهان	"	دورنگ زیب عالمگیر والی هند
حضری	شهاب الدین احمد	.	تبریز	"	سلطان حسین میرزا والی خراسان
حکاک	میرزا منعم	.	شیراز فارس	.	.
حکیم علی	فضل الله	.	اردستان	عراق عجم	شاه عباس ماضی الی ایران
علیم	میرزاجانی	.	سند هندستان	.	.

۱۱ امام قلی در خدمت کلام از امثال گوی سبقت ربود ۱۲

۱۲ میرحشمت علی، اهل دیویش از بدخشان است، دیوانش قریب بهفت هزار بیت است

بسیار خوش سلیقه و شیرین زبان واقع شده ۱۳

۱۳ میرعزیز الله، برادر کوچک اشکی قمی است ۱۴

۱۴ شهاب الدین احمد، پسر گایه بود معروف، معاصر شاه طهماسب صفوی است،

در فن شعر و معما معروف بود، و در نظم قصیده و غزل مهارت کامل داشت ۱۵

۱۵ میرزاجانی، از شاهزاده های سند است، در نظم سلیقه کامل داشت ۱۶

تخلص	نام	سنه وفات	وطن	ملک	عهد
حمیده	حمیدالدین	سنه ۸۶۷	بخارا	خراسان	سلطان بنجر سلجوقی والی خوارزم
حمیده	شیخ حمیدالدین	سنه ۸۶۳	ناگور	هندستان	شهاب الدین غوری والی هند
خنطله	حکیم خنطله	سنه ۸۱۹	بادغیس	خراسان	یعقوب بن لیث والی خراسان
حیاتی	مولانا حیاتی	سنه ۱۱۰	کاشان	عراق عجم	جلال الدین اکبر شاه والی هند
حیاتی	ملاحیاتی	سنه ۱۰۱۵	گیلان	طبرستان	—
حیدر	میر حیدر کلچہ	سنه ۹۲۸	ہرات	خراسان	شاه طہماسپ پاضی والی ایران
حیدری	میر حیدر	سنه ۸۷۷	تبریز	عراق عجم	جلال الدین اکبر شاه والی هند

۱۰ حمیدالدین ابن استاد عمیق بخاری است بغایت شوخ طبع وزیرکد ہنرال بود حکیم نسوی ابو کردہ
 ۱۱ شیخ حمیدالدین از کبار طبقہ علیہ صوفیہ است مولد و مدرس ناگور است بخدمت شیخ شہاب الدین

سہروردی رسیدہ و فرقہ از خواجہ معین الدین حشتی یافتہ ۱۲

۱۳ حکیم خنطله از استادان قدیم است گویند از دی پیشتر کتر شعر فارسی گفتہ اند از شعرا علیہ آل لیث بود
 ۱۴ مولانا حیاتی از شعرا ی زمان شاه طہماسپ صفوی بودہ تقی اوصدی نوشتہ کہ من اورا

دین نام در ہندوفات یافتہ ۱۲

۱۵ ملاحیاتی در زمان اکبر شاه ہند نام یکبار جہانگیر بادشاہ اورا بزرگشید بہ تقلید شاعر جان

ماضی حیاتی کاشانی را بزرگشید ۱۲

۱۶ میر حیدر کلچہ با آنکہ اُمی بود در میدان فصاحت گوی از ہنگام می ربود ۱۳

۱۷ میر حیدر از شاگردان مولانا لسانی است با وحشی مباحثات داشت و برابر ہمواللسان سخن

تبریزی اشعار مولانا لسانی را تفسیرنمای خوب کردہ است ۱۳

مخلص	نام	سنه وفات	وطن	ملک	عهد
حیرتی	ملاحیرت	۳۹۶	تون	خراسان	شاه طهماسب ماضی والی ایران
باب خفاء					
خاری	ملاخاری	.	تبریز	عراق عجم	شاه طهماسب ماضی والی ایران
خازن	میر اشرف	.	"	"	شاه سلیمان صفوی والی ایران
خاقانی	حسان العجمی	۳۵۸۲	شروان	آذربایجان	سلطان منوچهر سلجوقی والی ایران
خاکی	میراجانی	.	شیراز	فارس	شاه طهماسب ماضی والی ایران
خالص	سید حسین	۱۱۳۴	اصفهان	عراق عجم	اوزنگ نسیب عالمگیر والی هند
<p>له ملاحیرت اصلش از ماوراءالنهر است پیوسته به سجاول تسنن قصائد میگفت که نمی توان دید در کاشان از بام کاروانسرای اقاد و ببرد، در زمان شاه طهماسب ماضی از وطن گریخته به ایران آمد و بملازمت شاه مشرف ماند ۱۲</p> <p>۳ ملاخاری، از غزیزان عهد اکبری بوده است ۱۲</p> <p>۴ میر اشرف از تبار ارضفهان است وزیر یوسف خان بختاری بود ۱۲</p> <p>۵ فضل الدین در میان عجم با اتفاق خردمندان و سخنوران محکوم گوی شاعر پییدان شده است احد سے را عدیل خود نمیدانست مگر حکیم مرحوم سنائی غزنوی را، در او اهل حال قیامی تخلص میکرد، بالآخر از خاقان کبیر شروانشان پسر سلطان سلجوقی خاقانی لقب یافته، و در تبریز فوت کرد و در سرخاب فون شه ۱۲</p> <p>۶ میراجانی، از اعظم زمان شاه طهماسب ماضی است ۱۲</p> <p>۷ سید حسین در زمان عالمگیر آمده بخطاب امتیاز خان متاخر گردید دیوانش بسه هزار بیت است ۱۲</p>					

تخلص	نام	سنه و قاف	وطن	ملک	عهد
خالص	فخرالدین	.	هرات	خراسان	
خالده	فخرالدین	.	مرو	"	سلطان سنجر سلجوقی و الی خوارزم
خروش	حسین بیگ	.	تبریز	عراق عجم	شاه عباس ماضی صفوی و الی ایران
خسرو	امیر ابو الحسن	۳۶۲۵	دهلی	هندوستان	سلطان غیاث الدین بلبن و تعلق شاه والی هند
خضالی	مولانا حیدر	.	تون	خراسان	نورالدین جهانگیر شاه والی هند
خضری	ملا خضر	.	تبریز	عراق عجم	
خضری	ملا خضر	۱۰۴۰	لار	فارس	شاه عباس صفوی و الی ایران

۱۱ فخرالدین از افاضل دانشمندان بود با حکیم انوری دوستی بسیار داشته ۱۲
 ۱۲ حسین بیگ در عهد شاه عباس ماضی بمرتبه امارت رسید و کمال قابلیت داشت ۱۲
 ۱۳ امیر ابو الحسن امیر شعراء و خسرو بلفارست بعضی از افکار بلاغت اشعارش چنان واقع شده
 که هر یک بصد هزار بیت برابری می کند، اصل امیر خسرو از اترک است هشتاد و چهار سال عمر یافت
 خیالات امیر خسرو از مثنوی و دیوان قصائد و نغزلیات از چهار صد هزار بیت بیشتر بود، طوطی شکرتقال
 ماده تاریخ فوت دوست ۱۲

۱۴ مولانا حیدر هندوستان آملی بلازمست جهانت خان لهری برد ۱۲

۱۵ ملا خضر، معاصر جامی است ۱۲

تخلص	نام	سنة و قبا	وطن	ملک	عهد
خطاط	فخرالدین	.	هرات	خراسان	.
خطائی	شاه سمنین صفوی	۹۳۰	صنجان	عراق عجم	.
خلقی	ملا خلقی	.	شوشتر	فارس	جلال الدین اکبر شاه والی هند
خلقی	میر محمد یوسف	.	بخارا	خراسان	سلطان حسین میرزا والی خراسان
خلیل	سلطان خلیل میرزا	۸۱۰	سمرقند	"	"
خلیل	میرزا باقر	.	کاشان	عراق	شاه سلیمان صفوی والی ایران
خواجه	ابوالعطا ملا محمود	۷۵۳	کرمان	خراسان	سلطان ابوسعید خان والی فارس

شاه شاه اسماعیل صفوی از شهریار ایران ابن سلطان حیدر حسینی صفوی است در فارسی و ترکی

صاحب دیوان است ۱۲

۱۰ ملا خلقی از شاعران زمان اکبر شاه بود، آذربایجان را مراجعت کرد ۱۲

۱۱ میر محمد یوسف به تجارت معیشت می کرد ۱۲

۱۳ سلطان خلیل ابن میران شاه ابن امیر تیمور صاحب قرآن است بعد از امیر تیمور بر سر سلطنت

سمرقند جلوس فرمود، در نظم کمال قدرت داشته ۱۲

۱۴ میرزا باقر، در مشهد مقدس ساکن بود و بهما نجافوت شد دیوانش چهارده هزار بیت است ۱۲

۱۵ ابوالعطا ملا محمود، مرید شیخ علاء الدین سمنانی و تراج سلطان ابوسعید خان بوده،

معاصر شیخ سعدی است صاحب دیوان است مثنوی روضه الانوار در جواب مخزن اسرار گفته و

مثنوی همایون بنامی در بغداد گفته، خوابگاهش قلعه اکبر شیراز است ۱۳

تخلص	نام	سند و بقا	وطن	ملک	عهد
خواجه خیال	.	.	هرات	شیراز فارس	شاه عباس ماضی والی ایران

باب ۵

داعی	ملا داعی	.	انجدان	عراق عجم	شاه عباس ماضی والی ایران
داعی	شاه داعی الی الله	۳۸۶۵	شیراز	فارس	شاه شجاع والی فارس
دهش	میرضی	۳۱۰۶۵	مشهد	خراسان	صاحبقران ثانی شاه جهان والی هند

۱۱ داغستانی در تذکره خود ذکر او کرده ۱۲

۱۲ میرزا غیاث، خلف الصدق میرزا صدر او نواده میر باقر داماد است، بهر طور سخن آشنا

بود، در نظم کمال قدرت داشت و در فضل عرفان نمونه جد خود بود ۱۲

۱۳ ملا داعی مرد صوفی منش برادر ملک طیفور است، بیشتر در کاشان بسر میکرد ۱۲

۱۴ شاه داعی الی الله مولود و دانش شیراز است از کاملان محقق و اصلان حق بود

معاصر شاه نعمت الله ولی و حافظ شیرازی است، علم حدیث از ابن حجر و گرفته، دیوانش پنجاه هزار

بیت بوده باشد، شش مثنوی سنی بسته منظم است و در مثنوی مولانا روم شرح نگاشته است،

مرقدش خارج شیراز زیارتگاه اهل راز است ۱۲

۱۵ میرضی، از ارباب دانش کمال بود، بهند آموخ در خدمت شاه جهان نوازش یافت،

و آخر بوطن باز گردید ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عهد
داود	میرزا داود	۳۳۳	مشهد	خراسان	شاه سلیمان صفوی الی ایران
درکی	ملا درکی	.	قم	عراق عجم	شاه عباس ماضی الی ایران
درویش	عزیر الله	.	قزوین	"	سلطان حسین میرزا الی خراسان
دستور	میرزا رفیع	.	.	.	جلال الدین اکبر شاه والی هند
دقیقی	استاد ابو منصور	۳۳۱	بلخ	خراسان	سلطان محمود غزنوی الی غزنی
دوست	دوست علی	.	سبزوار	"	سلطان حسین مرزا الی خراسان
دولت	دولت شاه	۳۹۰	سمرقند	"	"

در

۱. میرزا داود، خلف الصدق میرزا عبد الله عشق است در وفور فضل و کمال بگانه زمان خود بوده، اشعار آبدار از وی یادگار است مدتی بتولیت مشهد مقدس سر فرزند بود ۱۲

۲. ملا درکی از شاعران مقرر زمان معاصر شاه عباس است ۱۲

۳. عزیر الله در فن سخنوری کمال داشت از نمای مجلس سلطان یعقوب بود، هفت هشت هزار بیت دارد، معاصر مولوی جامی است و منکر کمال شاعری اوست ۱۲

۴. میرزا رفیع، در حکمت صاحب دستگاه بود، همراه شیخ محمد خاں نهند آمد و از اصف خان نوازش یافته ۱۲

۵. استاد ابو منصور، ملک الشعراء عهد سلطان محمود غزنوی است کتاب گرشاسب

از دوست ۱۲

تخلص	نام	شماره و قاف	وطن	ملک	عهد
دوانی	علامه جلال الدین	۹۰۰	دوان	گازرون	سلطان بهادر جلالی فارس

باب د

ذره	میرزا عبداللہ	۱۱۳۶	صہبانیان	عراق عجم	سلطان حسین صفوی الی ایران
ذکی	لطیف الدین مرغی	.	تبریز	"	.
ذکی	ملا ذکی	۱۰۳۰	ہمدان	"	شاہ عباس ماضی الی ایران
ذوقی	علی شاہ	.	اردستان	"	"
ذوقی	محمد امین ترمکان	۱۱۲۹	کاشان	"	شاہ طہماسپ ماضی الی ایران

۱۰ علامہ جلال الدین معاصر شیرازی است کہ در سنہ فوت شدہ دوانی را بتخصیف تخلص ذکرہ است دوان از توابع گازرون است سالہا در شیراز تحصیل علوم کردہ مسلم عمدتاً صاحب تصانیف عالیہ است ۱۲

۱۱ میرزا عبداللہ فرزند ملا محمد باقر مجلسی است طبعی در کمال سخن شناسی دہشت در بلدہ خرم آباد فوت شدہ مادر رمضان مادہ تاریخ فوت اوست ۱۲

۱۰ ملا ذکی معاصر شکوہ ہمدانی و شاگرد ابراہیم ہمدانی است ۱۲
 ۱۱ علی شاہ اگرچہ از کتب علوم بے بہرہ بود، اما در سخوری مرتبہ عالی دہشت ذوقی حکیم شفا فی ازوی رنجیدہ شد صدر باعی در ہجو او گفتہ، ذوقی اصہبانی و از دستانی کیست ۱۲

۱۱ محمد امین با کمال فضیلت پرہیزگاری در عالم سخوری چون آفتاب عالم بے مثل بود، از شاگردان میرزا جان شیرازی است چندی در خراسان فارس و عراق سیاحت کردہ در قصبہ لاجان فوت شدہ ۱۲

تخلص	نام	سنه وفات	وطن	ملک	عمد
ذوالفقار	سید قوام الدین حسینی	۴۶۹	شروان	آذربایجان	سلطان محمد بن تکش والی عراق و فارس
ذہبی	میر حیدر	.	صفهان	عراق عجم	ابراہیم عادل شاہ والی بجاپور

باب ۱

رابعه	رابعه	.	بلخ	خراسان	امیر نصیر احمد سمنانی والی خراسان
رازی	میر عسکری عاقل خان	۱۱۰۵	خواف	"	اوزنگ زیب عالمگیر والی ہند
رازی	مولانا رازی	.	شیراز	فارس	سام مرزا صفوی والی ایران
رازی	زمانای نقاش	.	صفهان	عراق عجم	.

۱۰ سید قوام الدین حسین معاصر خاقانی و فلکی شروانی و جمال اصفہانی است، مدفنش در مقبرہ الشعرا سرخاب است ۱۲

۱۱ میر حیدر در خدمت عادل شاہ می بود ۱۲

۱۳ رابعه زین الغرب بنت کعب صاحب شاق ہر دو زبان تازی و دری بود در ہر دو لغت شاعر

آبدار بسیار گفته است آخر زمان سامانیہ دریافت و معاصر آل بابویہ و رودکی بود ۱۲

۱۴ میر عسکری عاقل خان در خدمت عالمگیر بادشاہ کمال اقتدار داشت قصہ پداوت از ہندی

بفارسی نقل نموده است، دورہ شنوی دیگر ہم گفته، اما شعرش چندان نکات آرد، اصلش از خواف است

آباد ہند متولد شدہ، ناصر علی سرہندی مادہ تاریخ فوت او ناظم عادل بود، گفته ۱۲

۱۵ مولانا رازی سام میر اصفوی در تذکرہ خود موسوم بہ تخته السامی ذکر او کرده است ۱۲

۱۶ زمانای نقاش، در اول حال انور تخلص میکرد ۱۲

شخص	نام	سند و قبا	وطن	ملک	عهد
راستخ	میر محمد زماں	۱۱۰۶ھ	سر سید	ہندوستان	اوزنگ نیب عالمگیر والی ہند (از بہار عجم)
رضی	فصاحت خان	.	.	.	.
رافعی	ابوسعید بالویہ	.	قزوین	عراق عجم	سلطان منوچہر سلجوقی والی سردان
رافعی	عزالدین	.	نیشاپور	خراسان	سلطان محمود غزنوی والی غزنی
راقم	میرزا سعید الدین	۱۱۱۵ھ	مشہد	"	شاہ سلیمان صفوی والی ایران و شاہ جہاں والی ہند
راہب	میرزا جعفر	۱۱۶۶ھ	اصفہان	عراق عجم	سلطان حسین صفوی والی ایران و اوزنگ نیب عالمگیر والی ہند

۱۔ میر محمد زماں از مردم سرسید بوده در آخر عهد عالمگیر بادشاہ در سرسید فوت گردید مادہ تاریخ از سرخوش سے خود گفت بادل کہ راسخ مرد ۱۲

۲۔ ابوسعید بالویہ خاقانی مع وے کردہ است ۱۲

۳۔ عزالدین مولدش اسفراین است اما بعضے از سبزواریں گفتند محمد عوفی گوید کہ از رواد خراسان است ۱۲

۴۔ میرزا سعید الدین خلف خواجہ عنایت است با پدر خود بہند آمد و آخر در زمان

شاہ سلیمان صفوی بہ منصب وزارت سرفراز گردید، مدوح عظامے نیشاپوری و شوکت

و مقامے مشہدی است ۱۲

۵۔ میرزا جعفر طباطبائی، تولد وے در اصفہان است نوادہ فضل مرحوم میرزا رفیع

نہنی است، در اقام شعر بہتاد زمان است، میرزا امام قلی برادر اوست کہ با آزاد بلگرامی در سفر

لاہور رفیق طریق بود ۱۲

تخلص	نام	سنه و قافا	وطن	ملک	عهد
رابع	میر محمد علی	۱۱۵۰	سیالکوٹ	ہندوستان	محمد شاہ والی ہند
رباعی	شیخ رباعی	.	مشہد	خراسان	شاہ طہماسپ ماضی الی ایران
ربیع	مطابیع	.	اہر	عراق عجم	شاہ طہماسپ ماضی الی ایران
رباعی	خواجہ سیف الدین محمود	۱۱۶۲	صنہان	"	شاہ طہماسپ ماضی الی ایران
رباعی	زین العابدین	.	تون	خراسان	جلال الدین اکبر شاہ والی ہند
رباعی	عبدالرحیم خاں	.	آگرہ	ہندوستان	جلال الدین اکبر شاہ والی ہند
رباعی	رسمی قلندر	.	یزد	عراق عجم	شاہ طہماسپ ماضی صغوی الی ایران
رباعی	ملارشدی	.	قم	"	شاہ طہماسپ ماضی صغوی الی ایران
رباعی	محمد محسن بیگ	.	ہمدان	"	"

۱۔ میر محمد علی از سادات سیالکوٹ بود، مرد قلندر مشرب بودہ و در شہر خود بسیر می برد،

۲۔ رفت رابع بعالم باقی، تیاریخ فوت او ست ۱۲

۳۔ خواجہ سیف الدین محمود، در سنخوری بے نظیر بودہ ۱۲

۴۔ زین العابدین، از سادات حسینی بود ۱۲

۵۔ عبد الرحیم خاں خانخاناں، در انشای نظم و نثر بہ لغات ثلاثہ ہندی ترکی و فارسی

کمال مہارت داشتہ ۱۲

۶۔ محمد محسن بیگ در میدان سنخوری گوی از دیگران بردہ در عهد شاہ طہماسپ ماضی صغوی

در تبریز عسکری شدہ و ہم در آن جا کشتہ شد ۱۲

تخلص	نام	سند و قات	وطن	ملک	عمد
رشید	رشیدالدین طواط	۱۰۰۰	بلخ	خراسان	جلال الدین سنجری و ابوالخوارزم
رشید	خواجه رشیدالدین	.	همدان	عراق عجم	سلطان محمد خدابنده الی ایران
رشیدی	استاد ابو محمد	.	سمرقند	خراسان	سلطان ابراهیم بن مسعود الی غزنی
رضا	میر محمد رضا	.	خوانسار	عراق عجم	.
رضا	رضابیک	.	همدان	.	شاه سلیمان صفوی الی ایران
رضا	آقا رضا	.	گیلان	طبرستان	.
رضا	میرزا محمد رضا	.	صفهان	عراق عجم	.

سه رشیدالدین طواط، جامع اکثری از فضائل و سیر بود، اندک شعر فصحاحت بلاغت استادی
او اعتراف دارند، معاصر ادیب صابر و انوری و حکیم سوزنی است ۱۲

سه خواجه رشیدالدین، از درای علیل القدر است، جامع رشیدی از مصنفات دست بغایت
فیم و دانشمند و نیک اندیش بود در تمام وزارت ارغون خان سلطان محمد خدابنده بسر برده ۱۲

سه استاد ابو محمد، معاصر مسعود سعد سلمان و عتیق بخاری و لولوی و کلامی و نجیبی و سپهری و جوهری
و سعدی و علی شطرنجی و علی تائیدی و یحیی فرغانی است، مثنوی مهر و وفا از دست ۱۲

سه آقا رضا، به اکثر مراتب علمیه مربوط و سلیقه مستقیم و فطرت عالی داشت، در ایام هیتلا
افغانه بر حمت اینوی در پیوست ۱۲

سه میرزا محمد رضا، خلف اخوند باقر مجلسی است در فقه و حدیث و تفسیر بهره دانی داشت،
به شعر و انشا بسیار مانوس بود، انشای مسعی به عراج کهنس در کمال متانت از دست، در ایام هیتلا

افغانه در صفهان درگذشت ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عهد
رضا ^{علیه}	آقا رضا پاشا	.	صفهان	عراق عجم	.
رضا	میر محمد رضا	.	قم	"	شاه سلیمان صفوی والی ایران
رضائی ^{علیه}	.	.	صفهان	"	.
رضی ^{علیه}	میر رضی	.	ارتیمان	"	شاه عباس ماضی والی ایران
رضی ^{علیه}	رضی الدین	.	نیشاپور	خراسان	سلطان اسلاں سلجوقی والی خوارزم
رضی ^{علیه}	شیخ رضی الدین ^{علیه السلام}	۴۲۳ھ	اسفراین	"	سلطان محمد خوارزم شاه الی خوارزم
رضی	رضی الدین بابا	.	قزوین	"	ابا قاجان بن بلاکوخان الی خراسان
رضی ^{علیه}	قاضی محسن	۲۲۴ھ	صفهان	"	جلال الدین اکبر شاه والی هند

۱۰ آقا رضا پاشا، سلسله تارزه عباس آباد صفهان است، با هم تخلص میکرد میرزا طاهر نصیر آبادی شجاع از نقل کرده، بولایت روم رفته چندی پاشای مصر گردید، آخر العمر در حرم کعبه مجاور شد ۱۲

۱۱ میر رضی، پدر مرزا ابراهیم ادهم ارتیمانی است که در عهد شاه جهان بوده، اشعارش در نهایت غدوبت و شستگی واقع شده ۱۲

۱۲ رضی الدین، داغستانی گوید که صیت دانش و آتادی او از مشرق تا مغرب سین ۱۲
 ۱۳ شیخ رضی الدین^{علیه السلام} لالا، از مریدان شیخ نجم الدین کبری است، گویند از یک صد و شصت و چهار شیخ فرقه گرفته و در هند صحبت ببارتن جوگی را دریافته، ابن عم حکیم سنائی غزنوی است، در صفهان فوت کرد و در هاجا مدفون شد ۱۲

۱۴ قاضی محسن، در حدت ذہن و دقت فہم عجوبہ روزگار بود ہر فقرہ کہ از نظم و شہر بردے خواندندے، بے تامل گفتے کہ چند حرف است ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عهد
رفع ۱۰	رفع الدین	.	کرمان	خراسان	.
رفع ۱۱	رفع الدین	.	ابهر	عراق عجم	سلطان محمود غازی خان خانی صفهان
رفع ۱۲	میرزا حسن بیگ	سنه ۱۰۱۵	مشهد	خراسان	شاه جهان والی هند
رفع ۱۳	عبدالعزیز	.	لنجان	عراق عجم	جلال الدین خوارزم شاه الی خوارزم
رفع ۱۴	ملا رفیع	.	شهرستان	"	شاه عباس ماضی والی ایران
رفع ۱۵	میرزا رفیع	.	ناین	"	شاه سلیمان صفوی الی ایران
رفع ۱۶	میرحیدر معالی	سنه ۱۰۲۵	کاشان	"	جلال الدین اکبر شاه والی هند

۱۰ رفع الدین، از وارستگیان بود، گویند طبع دقیق یابس از حقیقت آشیا، آگاهی داشته ۱۲

۱۱ رفع الدین، معاصر کمال صفهانی و اشیرادمانی است ۱۲

۱۲ میرزا حسن بیگ، هفتاد و نه سال از قزوین است، مدتی با قامت مشهد مقدس فرخنده است اندوخت، لهذا به مشهدی علم گردید ۱۲

۱۳ عبد العزیز، معاصر کمال صفهانی و از اقران اوست، اشیرادمانی توصیف سخنوری استاد او بسیار نموده در صفهان فوت شد ۱۲

۱۴ ملا رفیع، در زمان شاه عباس ماضی منصب احتساب ممالک سرفراز بود ۱۲

۱۵ میرحیدر معالی، معاصر محمد شمس کاشی و جشی زیدی غیرتی فنی حاشی کاشی است در فن تاریخ و سما سرآمد روزگار خود بود نزد سلاطین ایران بهر محترم بود در کاشان فوت یافت میرزا شمس خلیف اوست ۱۲

۱۶ از توابع صفهان است ۱۲ عهد قریبیت از مضافات صفهان، ۱۲۰

شخص	نام	سنه و قبا	وطن	ملک	عهد
رکن	رکن الدین عطارالدوله	۳۳۶ هـ	سمنان	خراسان	سلطان ابوسعید خاندانی فارس
رکن	رکن الدین مسعود	.	کاشان	عراق عجم	جلال الدین اکبر شاه والی هند
روح	میرزا امین	.	شهرستان	"	.
روحانی	حکیم ابوبکر	۳۶۲ هـ	سمرقند	خراسان	شمس الدین لکنوی والی هند و ابراهیم شاه ابن مسعود والی غزنی
روحی	ملاروحی	.	همدان	عراق عجم	شاه عباس ماضی والی ایران
روحی	سید جعفر	۱۱۵۴ هـ	زبیر پور	هندستان	شاه عالم والی هند
روحی	ملارونقی	.	همدان	عراق عجم	شاه عباس ماضی والی ایران
روزبهان	محمد بن ابونصر	۶۰۶ هـ	شیراز	فارس	سلطان سنجر سلجوقی والی خوارزم

۱۲ رکن الدین عطارالدوله معاصر شیخ نجم الدین کبری مرشد خواجوی کرمانی است

۱۲ میرزا امین مخاطب به میر حمله در گوکنده مرئی میرزا حکیم بود

۱۲ حکیم ابوبکر، شاگرد رشیدی سمرقندی است معاصر ادیب صابر و رشید و طوطا بود

۱۲ ملاروحی، بسیار خوش طبع و نیرال بود

۱۲ سید جعفر، سید پاک نژاد بود همواره بتوکل انزوای میگذرانید، اکثر مطالب صوفیه را

در رباعیات ادای کرد

۱۲ ملارونقی، بهند آمده باز بایران بازگشت

محمد بن ابونصر بقلی، مولدش نشاد مؤلفش شیراز است از جمله اولیای عصر بود

در جمیع علوم و فنون کامل بود، تصانیف عالیله در اکثر علوم دارد، در شیراز مدفون شد

تخلص	نام	سنه وفات	وطن	ملک	عهد
رودکی	فریدالدین عین الله	۳۰۴	سمرقند	خراسان	امیر نصیر بن احمد سامانی والی بخارا
رہی	سلطان علی بیگ	.	تبریز	عراق عجم	شاه سلیمان صفوی والی ایران
ریاضی	ملا ریاضی	.	سمرقند	خراسان	سلطان حسین میرزا والی خراسان

باب ز

زارعی	زارعی کمانچہ	.	.	.	.
زارعی	خاتون زارعی	.	.	.	.
زاہد	میرزا قاسم	.	تبریز	عراق عجم	شاه سلیمان صفوی والی ایران
زجری	ملا زجری	.	.	.	شاه طہماسپ صفوی والی ایران
زلالی	ملا زلالی	۱۰۳۱	خوانسار	عراق عجم	شاه عباس ماضی والی ایران

۱۱ فریدالدین عین الله از قدماى طبقه علمیه بلغا و فصحاى است؛ جمیع شعراى زمان بزره خوان خوان بلاغت اویند زبان طمن عرب از عجم کومه کرده و عرب با فصاحت عجم معترف ساخت، اکثرى از شعراى عالم بقره
 شرح و س کرده اند ۱۲

۱۱ تقى اوصدى نوشته که بسیار با وصیت دہشتہ ام ۱۲
 ۱۲ خاتون زارعی از پرده نشینان ایران است او در معنی گویى بلاغت بچوگان لفظ سخن از میدان آمدن
 ۱۳ ملا زلالی شاکر دجلال اسیر و معاصر میرزا قداد ماد و مداح اوست؛ ہفت مثنوی دارد -
 محمود و ایاز، آذر و سمندر، شعلہ دیدار، میخانہ ذرہ و خورشید، حسن گلوسوز، سلیمان نامہ، قصائد نیز
 دارد، شیخ عبدالحکیم کمرہ در ہند دیوانش را ترتیب داد و طغرای مشہدی بر آن دیباچہ نوشتہ ۱۲

تخلص	نام	سند و قفا	وطن	ملک	عهد
زمانی	ملا محمد زمان	۱۰۲۱ هـ	یزد	عراق عجم	شاه عباس ماضی والی ایران
زمانا	میر شاکلی نقاش	.	اردستان	"	.
زمانا	میر محمد زمان	.	هرات	خراسان	.
زین	حکیم زین الدین محمود	.	صفهان	عراق عجم	جلال الدین اکبر شاه والی هند
زینتی	سید حسن	.	نطنز	"	شاه سلیمان صفوی والی ایران

باب س

سابق	حاجی فزون بیگ	.	.	.	شاه سلیمان صفوی والی ایران
ساعی	.	.	.	.	جلال الدین اکبر شاه والی هند
سامری	.	.	تبریز	عراق عجم	شاه عباس ماضی والی ایران
ساک	محمد ابراهیم بیگ	.	قزوین	"	صاحبقران ثانی شاه جهان والی هند

۱۰ ملا محمد زمان گویند دیوان خواجہ حافظ را تمامی جواب گفته و بنظر بادشاه عصر رسانید که دیوان خواجہ
جواب گفته ام، شاه فرمود خدا را چه جواب خواہی گفت ۱۲

۱۱ از خوش طبعان زمانه بود ۱۲

۱۳ سید حسن با کمال صلاح در نهایت فقر و تنگدستی بسری بڈ صاحب تشکده زمینی راضی فانی نوشته ۱۱

۱۴ سامری دلہ حیدر تبریزی است ۱۲

۱۵ محمد ابراهیم بیگ از رفقای کلیم سہدانی است چند بار در عهد شاه جهان بہند آمدہ مراجعت کرد

مدتی در صفهان سکونت داشتہ در قزوین فوت شد ۱۲

تخلص	نام	سنه وفات	وطن	ملک	عهد
ساکت ^۱	ملا ساکک	.	یزد	عراق عجم	عبدالله قطب شاه والی دکن
ساکت ^۲	میر محمد علی	.	کاشان	"	"
ساکت ^۳	میرزا امین	.	تبریز	"	شاهجهان والی هند
سالم ^۴	حاجی محمد اسلم	۱۱۱۹ هـ	کشمیر	هندستان	اوزنگ نیب عالمگیر والی هند
سامع	برام بیگ	.	همدان	عراق عجم	.
سامی ^۵	لطف علی بیگ	.	صفهان	"	شاه سلیمان صفوی والی ایران
سجانی	.	.	شوشتر	فارس	.
سجایی ^۶	مولانا کمال الدین	۱۰۲۱ هـ	استرآباد	طبرستان	شاه عباس ماضی صفوی والی ایران
سنا	میرزا ابراهیم علی	۱۲۶۶ هـ	لار	فارس	محمد شاه والی هند

۱- ملا ساکک مدتی در شیراز بود آخر بدکن آمد و در خدمت عبدالله خان قطب شاه بسر میکرد و بهما نجات شد

۲- میر محمد علی در شاعری دستگاه عالی داشت ۱۲

۳- میرزا امین، شاگرد میرزا صاحب است ۱۲

۴- حاجی محمد اسلم از برهمنان کشمیر بود، آخر شرف اسلام شرف شد و زیارت بیت الله رسید

طبعش در شعر فارسی درستی تمام داشت، معاصر مرزا بیدل و محمد بخش فانی است ۱۲

۵- لطف علی بیگ در ادب نخب تخلص میکرد من بعد بسامی قرار گرفت ۱۲

۶- مولانا کمال الدین چهل سال در نجف سکونت داشت علاوه بر غزلیات شش هزار رباعیات دارد

۷- میرزا ابراهیم علی خلف میر اسعد الدین لاری است از سیم نادر شاه ضبط بناورد و ایالت لار را ترک نموده

بهند آمد، در دار الحکله شاهجهان آباد فوت شد، در مقبره برهان الملک مدفون گردید ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عهد
سخی	ملا محمد سخی	.	کرمان	خراسان	شاه عباس ماضی والی ایران
سید	سید الدین محمد عوف	.	.	.	.
سراج	سراج الدین	.	سکر	خراسان	ناصرالدین بن محمود سلطانی
سرخوش	میر محمد فضل	۱۱۲۶ م	دهلی	هندستان	اوزنگ نیب عالمگیر والی هند
سُروی	عالم بیگ	.	کابل	خراسان	نورالدین جهانگیر شاه والی هند
سُوری	ملا محمد قاسم	.	کاشان	عراق عجم	اوزنگ نیب عالمگیر والی هند
سُودی	ملا سرودی	.	.	خراسان	.
سُوری	اشرف	.	.	.	شاه عباس ماضی صفوی والی ایران
سُورن	مرضی قلی بیگ	.	صفهان	عراق عجم	شاه سلیمان صفوی والی ایران

۱۰ سید الدین محمد عوف، معاصر اشیرالدین خستکی بود. ۱۲

۱۱ سراج الدین از استادان زبردست فن سخوری است ۱۲

۱۲ میر محمد فضل، شاگرد میرزا محمد علی مابرد موسوی خان فطرت است، صحبت بسیار

از شعرا داهل کمال دریافته، تذکره او موسوم به کلمات الشعراست ۱۲

۱۳ ملا محمد قاسم، هاشم از صفهان است، در آخر گذرش بهندوستان افتاد،

فرهنگش در لغت ذریع مشهور است ۱۲

۱۴ ملا سرودی، از خوش آهنگان خراسان است معاصر جلای بود ۱۳

۱۵ مرضی قلی بیگ، در سلک غلامان شاه سلیمان صفوی بود ۱۲

تخلص	نام	سنه وفات	وطن	ملک	عهد
سعدی	شیخ مصلح الدین	۵۹۱ هـ	شیراز	فارس	اتابک ابوبکر والی شیراز
سعد	سعد الدین جموی	۶۲۹ هـ	هرات	خراسان	چنگیز خان الی خوارزم خراسان
سعید	حکیم سعید خان	.	قم	عراق عجم	شاه عباس ثانی والی ایران
سعید	محمد سعید	.	"	"	.
سقانی	درویش سقانی	.	بخارا	خراسان	بهایون شاه والی هند
سلطان	ضیحه سلطان	.	صفهان	عراق عجم	نادر شاه قهرمان ایران
سلطان	سلطان محمد	.	تربت	خراسان	.

شیخ مصلح الدین از اکابر مشایخ و شاگرد شیخ ابوالفرج بن جوزی است؛ تصانیفش مشهور
 آفاق است از جمله کتاب گلستان که فی الحقیقت طلسمی است که جز بربنجه مثل او کشفه نگردد گویند حضرت شیخ
 یکصد و بیست سال عمر یافت؛ چهل سال در خدمت درویشان بسر کرد و چهل سال دیگر سیاحت نمود؛ اکثر بیع مسکون
 را دیده بوطن مراجعت کرد و چهل سال دیگر با فادیه تربیت خلق اشتغال فرمود؛ در شیراز بر حجت ایزدی پویست
 و در مکانیکه خود ساخته بود مدفون گردید؛ مخترع فن غزل شیخ است؛ لفظ خاص ماده تاریخ فوت است ۱۲
سعد الدین جموی از اصحاب شیخ نجم الدین کبری است؛ بدو زبان عربی و فارسی شعر میفرمود،
 در تصوف اسما و حروف تصانیف عالی دارد؛ از آن جمله سجده الارواح است؛ در بهر آباد مدفون شد ۱۲
حکیم سعید خان به اکثر مراتب حکمیه خصوص حکمت نظری مربوط بود؛ مدتی در خدمت شاه
 عباس ثانی در سلک اطباء منسلک بود، صاحب دیوان است، در قم فوت گردید ۱۲
ضیحه سلطان صبیبه امیری است از امرای عظیم الشان ایران؛ بانثای نظم سل میفرمود ۱۲
سلطان محمد در اصفهان تجارت می کرد ۱۲

تخلص	نام	سند و قبا	وطن	ملک	عهد
سلطان	سلطان سویدق	.	.	.	.
سلطان	سلطان محمد	.	قم	عراق عجم	شاه عباس ماضی الی ایران
سلطان	خواجه جمال الدین	۶۶۶۹	ساده	"	سلطان ابویس طابروالی آذربایجان
سلیم	میرزا محمد قلی شاملو	۱۰۵۴	طهران	"	صاحبقران ثانی شاهجهان
شانی	حکیم مجدالدین	۵۴۲۲	غزنی	خراسان	والی هند سلطان ابراهیم بن مسعود والی غزنوی

۱۱ سلطان سویدق، از کبار افاضل عهد خویش بود، در سخوری کمال قدرت داشت،
بسیار شیرین زبان خویش باین بود ۱۲

۱۲ سلطان محمد، پسر شهاب الدین معانی قمی است ۱۲

۱۳ خواجه جمال الدین، در معرکه سخوری پهلوان زمان بود، دیوانش از تحائف وزیر است
طرز کلامش با طرز خواجه حافظ بسیار ماناست، معاصر حافظ تیرازی و ناصر قلندر بخاری مداح
و معاصر شیخ حسن و مهد علیا دشتاد خاتون است، شیخ علاءالدوله سمنانی گفته که مانند شعر سلمان
و انار سمنان در همه عالم ندیده ام، بساط دار و قرار ماده تاریخ اوست ۱۲

۱۴ میرزا محمد قلی شاملو، صاحب دیوان است ۱۲

۱۵ حکیم مجدالدین، صلش از غزنی است در علوم متداوله درجه فیضیت داشت،
مصنفات و منظوماتش چهره شاهد حاشش آینه است روشن، شاگرد حکیم مختاری
غزنوی است، ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عمر
سجری	میر محمد ہاشم	۱۰۲۱ھ	کاشان	خراسان	جلال الدین اکبر والی ہند
سجری	زین الدین	.	.	"	سلطان سنجر سلجوقی والی خوارزم
سجری	حکیم شمس الدین	.	سمرقند	"	.
سوزی	ملاحسن علی	۱۰۰۲ھ	سادہ	عراق عجم	.
سوانی	بابا سودائی	.	ابورد	خراسان	شاہرخ مرزا والی خراسان
سوزنی	حکیم شمس الدین	۵۶۹ھ	سمرقند	"	سلطان سنجر سلجوقی والی خوارزم
سوسنی	مولا کاسوسنی	.	.	.	.

۱۰ میر محمد ہاشم، پسر میر حیدر معتمانی و از امرای اکبری است، آخر نزد ابرہیم عادل شاہ والی سیجاپور و قصیدہ طولانی انشا کردہ گزرانید، عادل شاہ خلعت بلوس خاص و انگشتری زمرہ پیش ماصلہ مرحمت فرمود، شاہ عباس ماضی با خلعت فاخرہ اور از سیجاپور بایران طلبید، اما پیش از وصول دران فوت کرد ۱۲

۱۱ زین الدین، از اعظم شعرا و افاضل قدماست، معاصر انوری است ۱۲

۱۲ حکیم شمس الدین، مولدش قریہ کلاش از مضافات سمرقند است، در عالم نظم رضوانی است کہ ابواب جنان بلاغت بر روی خلق کشادہ است، از قدمای حکماست، چارہ ہزار بیت در وجود ہر لہ دارد

۱۳ ملاحسن علی، در اول حال جفاکش تخلص میکرد، آخر بعد سفر خراسان سوزی تخلص کرد، در اصفہان وفات یافت ۱۲

۱۴ بابا سودائی، در شاعری نہایت روانی طبع داشت، نخت خاوری تخلص میکرد، در

موج میرزا بسنقر اقصا بدغرابہ نظم در آورده ۱۲

۱۵ حکیم شمس الدین، سخن از معارف و نصح میفرمود و درین باب قصاید بسیار قویہ چارہ ہزار

بیت دارد، در سمرقند فوت کرد، رومی سمرقندی از شاگردان اوست ۱۲